

Yrkande (V) - Handbok Hälsoval 2026

Vänsterpartiets yrkanden utgår från styrets utkast till Handbok Hälsoval 2026,
Dnr: RS 2024/2388

Vårdvalet, med den fria etableringsrätten, menar vi orsakar personalbrist och skapar svårigheter med rekrytering då antalet vårdpersonal inte ökar bara för att antalet hälsocentraler blir fler. Nu är det efterfrågestyrd vård och de snabba pengarna som styr tillgången till vård istället för att det är behoven som styr var hälsocentraler ska etableras. Primärvården ska inte bedrivas i ett affärsdrivande bolag - varken privat eller regiondrivet.

Det finns också en risk att våra skattepengar används till annat än det de är avsedda för då välfärdsbrottsligheten breder ut sig och har blivit den organiserade brottslighetens stora inkomstkälla till och med större än narkotikan. I myndigheternas rapporter redovisas och beskrivs hur den organiserade brottsligheten utnyttjar och ständigt hittar nya möjligheter till intäkter inom välfärdsområdet.

Region Gävleborg behöver därför utveckla och skärpa kraven i avtalen med underkonsulter, entreprenörer och vårdbolag, i synnerhet när det gäller de arbetsrättsliga lagarna.

Vi vill också understryka vikten av att vården inom Region Gävleborg ska vara jämlik och jämställd samt att det behöver inrättas ett systematiskt arbete inom primärvården kring våld i nära relationer och hedersvåld och att specialistteam inom vården behöver inrättas för att kunna hjälpa våldsutsatta kvinnor.

Region Gävleborg behöver även en mer tydlig, sammanhållen styrning inom hälso- och sjukvården. Idag är den uppdelad mellan regionstyrelsen, som genom hälsovalskontoret ansvarar för primärvårdens regelverk, och hälso- och sjukvårdsnämnden som har ansvaret för övrig vårdverksamhet. Nästa år kommer den fragmenteras då det nya primärvårdsbolaget ska bedriva primärvården.

Vänsterpartiet yrkar:

1. att BVC ska ingå i basuppdraget.
 2. att privata utförare ska beläggas med kostnader för hälsovalskontorets administration och för de kontroller som behöver utföras.
 3. att även “Bokföring och “Styrelse” ska ingå i allmänhetens möjlighet till insyn. Möjlig placering: §15 Informationsskyldighet (Allmänhetens insyn).
 4. att krav på kollektivavtalsvillkor och text om att tillhandahålla god arbetsmiljö ska läggas in på lämplig plats i dokumentet.
 5. att *behovsstyrd vård* ska integreras i det inledande stycket.
 6. att “tillgång till legitimerad fysioterapeut” kompletteras med: “...med adekvat lokal och utrustning/träningsredskap.”
Möjlig placering: 2.9 Bemanning och kompetens
 7. att följande text läggs till: “*Utföraren ska ha ett systematiskt arbete kring våld i nära relation och hedersrelaterat våld för att kunna hjälpa våldsutsatta kvinnor.*”
Möjlig placering: 2.2.1 Prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor
 8. att kapitel 2, Kontinuitet och samordning kompletteras med texten:
Utföraren ska aktivt delta i planering och utveckling av den nära vården.
 9. att kapitel 2, Kontinuitet och samordning kompletteras med texten:
Privata vårdbolag som väljer att etablera hälsocentraler i Gävleborg ska delta i samverkan och samråd med öppen- och slutenvården.
Möjlig placering: Sist i första stycket.
 10. att dokumentet kompletteras med texten: *Mindre hälsocentraler ska ha möjlighet till anpassade öppettider.*
Hälsocentraler som väljer att ha kvällsöppet kan ges högre ersättning.
Möjlig placering: 2.11.2 Öppethållande
-

11. att dokumentet kompletteras med texten: *Samtliga hälsocentraler inom Region Gävleborg ska inneha ett direktnummer, utan knappval, så att äldre patienter som har svårigheter att klara av knappval kan få kontakt med sin hälsocentral på ett tryggt och smidigt sätt. Dessa direktnummer ska vara kopplade till särskilda telefontider hos hälsocentralen.*
Möjlig placering: 2.11.2 Öppethållande
 12. att text som behandlar utförarens avtal med Region Gävleborg ska kompletteras med: *Privata utförare som har avtal med och som bedriver verksamhet inom Region Gävleborg ska tillämpa öppen bokföring.*
 13. att text som behandlar verksamhetens bedrivande kompletteras med: *En privat utförare som inte deltar i samverkan och samråd med öppen- och/eller slutenvården ska anmälas till hälsosvalskontoret. Ersättningen från Region Gävleborg till utföraren kommer att sänkas med ett schablonbelopp.* Möjlig placering: 1.3.3 Verksamhetens bedrivande
 14. att dokumentet kompletteras med texten: *Läkare inhyrda av Region Gävleborg har inte rätt att föreslå för patienter att vända sig till privata hälsocentraler eller kliniker för vård som kan ges på regionens hälsocentraler eller inom regionens specialistvård.*
Möjlig placering: Kapitel 4, Val av hälsocentral, Listning
 15. att text om ersättningsmodell, för utförarens basuppdrag, kompletteras med: *Region Gävleborg har särskilda kostnader för hälsovals-systemet samt det yttersta ansvaret för hela hälso- och sjukvården i regionen. Därför ska Region Gävleborgs egna utförare ges en högre ersättning.*
Möjlig placering: Kapitel 6
 16. att efter text som börjar med "För att likställa..." ska kompletteras med: *Region Gävleborg tillämpar en princip för vinstutdelningsbegränsning för att säkerställa att skattemedel går till den avsedda verksamheten.*
Möjlig placering: 6.1 Ersättningsmodell för hälsovalets basuppdrag
 17. att text kompletteras med ett nytt stycke: *För att säkerställa att skattefinansierad vård utförs på bästa sätt och att Region Gävleborgs granskningar kan ske effektivt ska utförare som har avtal med Region Gävleborg tillämpa öppen bokföring.*
Möjlig placering: 6.1 Ersättningsmodell för hälsovalets basuppdrag
 18. att text kompletteras med ett nytt stycke med följande: *I syfte att stoppa organiserad ekonomisk brottslighet inom verksamheterna*
-

ska Region Gävleborg samarbeta med andra myndigheter och kommuner. Granskning av bolagsägare, utförare och bolagsstyrelser genomförs systematiskt liksom granskning av den utförda verksamheten. Både anmälda och oanmälda kontroller kommer att utföras.

Möjlig placering: 6.1 Ersättningsmodell för hälsovalets basuppdrag

19. att text kompletteras med ett nytt stycke: *Privata utförare som har avtal med Region Gävleborg ska inte ges tillstånd att ta emot avtalspatienter med privata sjukvårdsförsäkringar.*
Möjlig placering: 6.1 Ersättningsmodell för hälsovalets basuppdrag eller där organiserad brottslighet nämns.
 20. att text under 6.14 Patientavgifter: "Patientavgifterna behålls av utföraren." ska strykas i sin helhet och ersätt med: *"Patientavgifterna ska gå in centralt för att sedan fördelas ut till hälsocentralerna utifrån äldre, multisjuka och särskilt vårdtunga patienter samt patienternas socioekonomiska förutsättningar."*
 21. att text under kapitel 6 kompletteras med: *Ersättningen för användandet av tolktjänster i primärvården ska även täcka kostnaden för vårdpersonalens extra tidsåtgång under vårdbesöket.*
Möjlig placering: 6.11 Ersättning för besök med tolk
 22. att text kompletteras med: *All statistik från hälsovalskontoret, i patientsäkerhetsberättelsen, ska vara könsuppdelad för att säkerställa att vården är jämlik och jämställd.*
Möjlig placering: Kapitel som behandlar patientsäkerhet.
 23. att text under kapitel 2 som behandlar filialverksamhet kompletteras med: *Om en privat utförare lägger ned en hälsocentral på landsbygden ska Region Gävleborg öppna en hälsocentral för att bibehålla god och nära vård och tillse en god samhällsservice. Om utföraren, som valt att lägga ned hälsocentralen, även har uppdrag i särskilt boende och/eller hemsjukvården ska dessa inte stanna kvar hos utföraren vid nedläggningen av hälsocentralen. Dessa går då över till Region Gävleborg.*
 24. att i kapitel 2 som behandlar filialverksamhet ska det i text om beslut om en filial beviljas eller ej beskriva att beslutet ska tas av *hälsovalsutskottet.*
 25. att i kapitel 2 som behandlar beslut om en filialverksamhet ska upphöra ska texten beskriva att beslut, om eventuellt upphörande, ska detta tas av
-

hälsovalsutskottet.

26. att text som behandlar vite (paragraf 21), ska vitet ändras från 5 kr per listad till 50 kr per listad vid hälsocentralen.
27. att under stycket om Avgifter (paragraf 22), ska summan 5000 kr ändras till **20 000 kr**.
28. att samtliga hälsocentraler ska erbjuda äldre och andra med särskilda behov telefontider utan knappval, för att öka äldre, multisjuka patienters trygghet i kontakten med vården då dagens system med knappval stänger ute många äldre patienter. Nya system kan behöva införas där patienter med stora kontaktbehov istället kontaktas av vården regelbundet för att öka gruppens trygghet och förbättra måendet och samtidigt minska trycket på Tele-Q-tjänsten.

Gävle, 250508

Ulla Andersson
Kristina Sjöström

Vänsterpartiet
